

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุใน ตำบลบางนอน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง

The Roles of Local Administrative Organizations on the Elderly in
Bang Non Subdistrict, Mueang District, Ranong Province

พูนศักดิ์ แผลงศร¹ จักรวาล สุขไมตรี² กীরติวรรณ กัลยาณมิตร ³ สันหนัฐ จักรภัทรวงศ์⁴

Poonsak Plangsorn, Jagraval Sukmaitree, Keratiwan Kalayanamit,
and Sunhanat Jakkapattarawong

Received: April 5, 2022 Revised: April 18, 2022

Accepted: August 1, 2022

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุในตำบลบางนอน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง 2) เพื่อให้ข้อเสนอแนะบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุในตำบลบางนอน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง และการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 ท่าน โดยเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุในตำบลบางนอน มี 4 ด้าน คือ (1) ด้านสาธารณสุข ผู้สูงอายุแต่ละกลุ่มจะมีความต้องการที่

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Politics and Government, College of Politics and SuanSunandha Rajabhat University. E-mail: s62463825025@ssru.ac.th

² วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, SuanSunandha Rajabhat University .E-mail: jagraval.su@ssru.ac.th

³ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, SuanSunandha Rajabhat University .E-mail: Keratiwan.ka@ssru.ac.th

⁴ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, SuanSunandha Rajabhat University .E-mail: Sunhanat Jakkapattarawong

แตกต่างกัน (2) ด้านกิจกรรม ผู้สูงอายุร่วมกิจกรรมตามที่เทศบาลได้จัดให้ไม่มาก เนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด19 (3) ด้านการรับประโยชน์ ผู้สูงอายุในพื้นที่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นความจริง เช่น เรื่องรายได้-รายจ่าย (4) ด้านการประเมินผล ไม่มีการประเมินผลอย่างจริงจัง สำหรับข้อเสนอแนะบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุในตำบลบางนอน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ทั้ง 4 ด้าน มีข้อเสนอแนะ ให้มีหน่วยงานดูแลผู้สูงอายุให้เพียงพอ และลงพื้นที่พบผู้สูงอายุให้มากขึ้น รวมทั้งให้มีแพทย์พยาบาลประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางนอนตลอดเวลา นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมโดยแบ่งผู้สูงอายุเป็นกลุ่มย่อยและจัดกิจกรรมที่หลากหลายสร้างสรรค์ พร้อมทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร ให้สม่ำเสมอครอบคลุมทุกหมู่บ้าน และควรมีการประเมินผลประจำปี เพื่อนำผลจากการประเมิน มาปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น

คำสำคัญ : บทบาท องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้สูงอายุ

Abstract

This research aimed to : 1) study the problems of the roles of local administrative organizations on the elderly in Bang Non Subdistrict, Mueang District, Ranong Province; and 2) provide suggestions of the roles of local administrative organizations on the elderly in Bang Non Subdistrict, Mueang District, Ranong Province, This is a qualitative research. There were 17 key-informants to whom an in-depth interview was conducted.

The findings revealed 4 problems of the roles of local administrative organizations on the elderly in Bang Non Subdistrict, (1) public health: each group of the elderly had different needs, (2) activities: only a few of the elderly joined municipal activities due to COVID-19 outbreak, (3) received benefits: the elderly rarely cooperated on providing true information, for example, income-expenses, and (4) evaluation: there was no serious evaluation. For suggestions of the roles of local administrative organizations on the elderly in Bang Non Subdistrict, Mueang District, Ranong Province in those 4 aspects, there should be sufficient agencies to take care of the elderly, with more frequent visit. More physicians and

nurses should be provided for Bang Non Subdistrict Health Promoting Hospital all the time. Moreover, activities provided should divide the elderly into subgroups, with various and creative activities. PR and information should be frequently and inclusively provided. There should also be annual evaluation for better improvement.

Keywords : Role, local administrative organization, the elderly

บทนำ (Introduction)

กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การจัดทำ แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2559 ซึ่งรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย ได้ลงนามในระเบียบดังกล่าว เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2559 และได้ลง ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2559 โดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่า ด้วย การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2559 มีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป เพื่อให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์และ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมเสริมสร้าง สวัสดิการสังคม เสริมความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระดับพื้นที่ ว่าด้วยการ ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาระบบการบริการรองรับสังคมผู้สูงอายุ และสังคมแห่งการเกื้อกูล อย่างเท่าเทียมของท้องถิ่น เพื่อการศึกษารูปแบบ แนวทางในการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคม แก่ประชาชนในท้องถิ่นภายใต้ระเบียบปฏิบัติของท้องถิ่น เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ผู้สูงอายุ โดยมีการจัดตั้งสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย มีการริเริ่มโครงการให้การ สงเคราะห์ประชากรผู้สูงอายุในด้านการรักษาพยาบาล โครงการจัดการศึกษานอกโรงเรียน โดย ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ มีการจัดหาอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ รวมทั้งสนับสนุน ให้ผู้สูงอายุร่วมเป็นพลังขับเคลื่อนสังคมภายใต้หลักคิดที่ว่า ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ สูง ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เข้าถึงการบริการอย่างมีศักดิ์ศรี มีคุณภาพและเป็นธรรม (กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น. กระทรวงมหาดไทย, 2556)

ดังนั้น เทศบาลตำบลบางนอน จังหวัดระนอง มีหน้าที่ดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กลุ่มผู้สูงอายุ วัยกลางและวัยปลายมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น สะท้อนถึงภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เพิ่มมากขึ้น ขณะที่ผู้สูงอายุจำนวนมากยังมีรายได้ไม่เพียงพอในการยังชีพ รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัยและการปฏิรูประบบเพื่อสร้างสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความยั่งยืนในระยะยาว เทศบาลตำบลบางนอน จังหวัดระนอง มีการเตรียมมาตรการรองรับการรองรับพร้อมที่จะก้าวทันสถานการณ์ของผู้สูงอายุ และปรับกระบวนการทัศน์เดิมจากที่มองผู้สูงอายุว่าเป็นภาระของสังคม ให้เป็นผู้ใช้ประสบการณ์ที่สะสมมายาวนานให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม (แผนพัฒนาท้องถิ่น, 2561)

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุในตำบลบางนอน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนงาน ปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการทำงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุในตำบลบางนอน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง
2. เพื่อให้ข้อเสนอแนะบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุในตำบลบางนอน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ดังนี้

1. เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 17 คน โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ด้วยการสัมภาษณ์ (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อศึกษาสภาพปัญหา บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุในตำบลบางนอน และให้ข้อเสนอแนะ บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุในตำบลบางนอน เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนงานปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการทำงานต่อไป และเครื่องมือสำหรับการวิจัย เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุใน
ตำบลบางนอน

อำเภอเมือง จังหวัดระนอง

ตอนที่ 3 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุในตำบลบาง
นอน อำเภอเมือง

จังหวัดระนอง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3. เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยตนเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน โดยอาศัยการจดบันทึกการบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ และบันทึกภาพร่วมกับผู้ให้สัมภาษณ์ และทำการตรวจสอบ คัดแยกข้อมูลตามที่ได้กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดระเบียบข้อมูล (Data Organizing) โดยนำข้อมูลจากการบันทึกเสียงมาถอดบทเรียนและจัดกลุ่มของข้อมูลตามเนื้อหาส่วนข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกนำมาจัดเกลาเรียบเรียงตามลำดับเนื้อหา จัดแสดงข้อมูล (Data Display) และหาข้อสรุป การตีความและการตรวจสอบความถูกต้องประเด็นของผลการวิจัย (Conclusion, Interpretation and Verification) โดยการสังเคราะห์ ตีความ หาข้อสรุปจากข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวม

ผลการวิจัย (Research Results)

ในการวิจัยเรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุในตำบลบางนอน อำเภอมะนัง จังหวัดระนอง ผลการวิจัย พบว่า

- ด้านสาธารณสุข ผู้สูงอายุแต่ละกลุ่ม มีความต้องการที่แตกต่างกัน
- ด้านกิจกรรม ผู้สูงอายุร่วมกิจกรรมที่เทศบาลจัดให้ไม่มาก เนื่องจากการแพร่

ระบาดของโควิด19

- ด้านการรับประโยชน์ ผู้สูงอายุในพื้นที่ ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นความจริง เช่น เรื่องรายได้-รายจ่าย

- ด้านการประเมินผล ไม่มีการประเมินผลอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุในตำบลบางนอน อำเภอมะนัง จังหวัดระนอง ผลการวิจัย พบว่า

- ด้านสาธารณสุข ควรมีหน่วยงานดูแลผู้สูงอายุให้เพียงพอ และลงพื้นที่พบผู้สูงอายุให้มากขึ้น รวมทั้ง ให้มี

แพทย์พยาบาลประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางนอนตลอดเวลา

- ด้านกิจกรรม ควรจัดกิจกรรมโดยแบ่งผู้สูงอายุเป็นกลุ่มย่อยและจัดกิจกรรมที่หลากหลายสร้างสรรค์

- ด้านการรับประโยชน์ ควรมีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร ให้สม่ำเสมอครอบคลุมทุกหมู่บ้าน

- ด้านการประเมินผล ควรมีการประเมินผลประจำปี เพื่อนำผลจากการประเมิน มาปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

วัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการศึกษาถึง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุในตำบลบางนอน อำเภอมะนัง จังหวัดระนอง ซึ่งจากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. ผลการวิจัยสภาพปัญหาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุในตำบลบางนอน อำเภอมะนัง จังหวัดระนอง **ด้านสาธารณสุข** พบว่า การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด

นา 2019 (โควิด 19) ทำให้ผู้สูงอายุส่วนมากไม่ได้มาร่วมกิจกรรมที่ทางเทศบาลจัดให้ และบางครั้งเทศบาลไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้สูงอายุในพื้นที่เกี่ยวกับเรื่องรายได้-รายจ่าย ที่เป็นความจริง จึงทำให้การปรับปรุงพัฒนางานในเรื่องผู้สูงอายุมีความล่าช้า เป็นไปตามงานวิจัยของ จารุณี รัตนจินดา (2559, น.55) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศึกษาบทบาทของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุ ในชุมชน เทศบาลตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า แนวทางในการดูแลผู้สูงอายุในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม เศรษฐกิจ โดยการเสริมสร้างความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้เข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพ มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน ส่งเสริมให้เกิดการออม และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิที่ผู้สูงอายุที่ควรจะได้รับ แก้ไขปัญหาให้ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในท้องถิ่นได้ ตรงตามเป้าหมายและความต้องการ เพื่อพัฒนา และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีราพร ทองดี, ดาราวรรณ รองเมือง และ ฉันทนา นาคฉัตรีย์ (2557, น. 88-99) ได้ทำวิจัยเรื่อง “ภาวะสุขภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดชายแดนภาคใต้” มีข้อเสนอแนะว่าบุคลากรในทีมสุขภาพตลอดจนผู้ที่มีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุ ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังที่เหมาะสมกับบริบทของวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่เป็นเช่นนี้เพราะ เทศบาลไม่ได้รับความร่วมมือที่เป็นความจริงเกี่ยวกับข้อมูลรายได้-รายจ่าย ทำให้การพัฒนาปรับปรุงในผู้สูงอายุไม่ตรงตามความต้องการ และทำให้เกิดความล่าช้าในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

2. ผลการวิจัยสภาพปัญหาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุในตำบลบางนอน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง **ด้านกิจกรรม** พบว่า เทศบาลมีการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้ออกกำลังกาย ซึ่งผู้สูงอายุแต่ละกลุ่มจะมีความต้องการที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามงานวิจัยของ ภานุ ธรรมสุวรรณ และ วิวัฒน์ ฤทธิมา (2556, น. 46-45) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การแปลงแผนผู้สูงอายุแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลควนรู อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา” มีข้อเสนอแนะว่า

1. การรู้จักใช้งบประมาณที่เหมาะสมด้านการบริหารงบประมาณ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานและเกิดความคุ้มค่าสูงสุดในการบริหารโครงการ องค์การบริหารส่วนตำบลควนรูได้จัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบล เพื่อเป็นกองทุนในเรื่องการดูแลสุขภาพของกลุ่มผู้สูงอายุ

2. ชุมชนที่มีการมีส่วนร่วม มีองค์ประกอบไปด้วย โรงเรียน วัดและชุมชน และสอดคล้องกับปรัชญา วงษ์พรหม, ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์, นวลฉวีประเสริฐสุข และ นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2558, น. 41-54) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ” มีผลการวิจัย คือ

2.1 ผู้สูงอายุมีความสุขที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่สามารถสนองตอบต่อคุณภาพชีวิตใน 4 มิติคือ กาย ใจ สังคม และปัญญา/การเรียนรู้

2.2 เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนผ่านการจัดกิจกรรมสัจจร เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและกิจกรรมสานวัยใส่ใจผู้สูงอายุ ที่ผู้วิจัยและกลุ่มปฏิบัติการหลักร่วมดำเนินการกับชุมชน

2.3 เกิดความยั่งยืนของการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนโดยการดำเนินการต่อเนื่องของชุมชนที่ประกอบด้วยแกนนำผู้สูงอายุ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ พรหมธิภา เอี่ยมสิริบริดา, อัจฉรา ประเสริฐสิน และนริสรา พึ่งโพธิ์สภ (2560, น. 21-35) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การสร้างเสริมพลังในผู้สูงอายุผ่านการทำงานอาสาสมัคร” พบว่า การสร้างเสริมพลังในผู้สูงอายุผ่านการทำงานอาสาสมัคร เริ่มต้นจากการกำหนดนโยบายการส่งเสริมผู้สูงอายุผ่านการทำงานอาสาสมัคร โดยมีหน่วยงานของรัฐเป็นศูนย์กลางในการสนับสนุนและบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยการนำเสนองานอาสาสมัครหลากหลายรูปแบบ ให้อาสาสมัครเข้าร่วมตามความถนัดและความสนใจแล้ว ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างเสริมพลังให้กับผู้สูงอายุ โดยทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพกายที่แข็งแรง สุขภาพจิตที่ดีและสามารถปรับตัวหลังการเกษียณอายุได้ดี ซึ่งบทสรุปของบทความนี้จะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการทำงานอาสาสมัครในผู้สูงอายุและการบริหารจัดการงานอาสาสมัครสำหรับผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้สูงอายุมีความต้องการที่แตกต่างกัน เนื่องจากในชุมชนจะมีผู้สูงหลายกลุ่ม ความคิดเห็นแต่ละกลุ่มจึงมีหลากหลาย และต้องการให้มีกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มตัวเองเป็นต้น

3. สภาพปัญหาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุในตำบลบางนอน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง **ด้านการรับประโยชน์** พบว่า ผู้สูงอายุร่วมกิจกรรมไม่มาก เนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด19 ซึ่งเทศบาลได้มีการจัดกิจกรรมออกกำลังกายสม่ำเสมอ เป็นไปตามงานวิจัยของ ชัยพล ดิษฐอึ้ง (2559, น. 265-283) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกินเพล อำเภอวารินชำราบ

จังหวัดอุบลราชธานี” พบว่า มีแนวทางในการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุ คือ 1) ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ได้แก่ การประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ข่าวสารในการดูแลสุขภาพตนเอง การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการและการจัดตั้งกลุ่ม หรือชมรมผู้สูงอายุการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนโดยสื่อสารผ่านผู้นำชุมชนหรือโรงเรียนในชุมชน 2) การพอประมาณ ได้แก่ การสร้างความเข้าใจให้ธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุในความดูแล การส่งเสริมและสนับสนุนผู้สูงอายุให้มีบทบาทและเข้าร่วมกิจกรรมในครอบครัว การจัดกลุ่มอาชีพสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ และการหาแหล่งทุนหรือแหล่งสนับสนุนในเรื่องปัจจัยสำหรับผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน 3) การมีเหตุผล ได้แก่ จัดให้ผู้สูงอายุที่มีความรู้และประสบการณ์ เข้ามาร่วมพัฒนาเด็กวัยรุ่น เยาวชนในชุมชน โดยการให้คำแนะนำอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่ดีและเหมาะสม โดยหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่น ๆ ควรจะส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุให้มีความครอบคลุมทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการวางแผนงาน การติดต่อประสานงาน การฝึกทักษะฝีมือ การหาตลาดให้กลุ่มผู้สูงอายุ การหาแนวทางสร้างรายได้เพื่อให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพิ่มขึ้น สมาชิกในครอบครัว ควรให้ความสำคัญในการเพิ่มศักยภาพผู้สูงอายุเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมีประสิทธิภาพดีขึ้น และยังสอดคล้องกับภูมิวัฒนธรรม พรวนสุข (2558, น.77-87) ได้ศึกษาทำวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดแพร่” พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ พบว่า ด้านสุขภาพอนามัย ควรมีการนำแผนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติได้จริงที่สอดคล้องและตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ พร้อมทั้งมีบริการตรวจสุขภาพประจำปี ควรมีการตั้งศูนย์พัฒนาผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม หรือศูนย์ออกกำลังกาย ควรมีกิจกรรมอาสาสมัครออกเยี่ยมที่บ้าน พร้อมรับฟังปัญหาและแนะนำแนวทาง พร้อมทั้งตั้งงบประมาณไว้รองรับผู้สูงอายุในอนาคต ด้านสังคมควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์กับผู้สูงอายุและควรจัดสวัสดิการแจกสิ่งของที่จำเป็นแก่ผู้สูงอายุ และเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้ร่วมกิจกรรมทางศาสนาและได้บำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม ควรมีรถรับ-ส่ง ไปโรงพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย ควรมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง ด้านครอบครัวควรปรับปรุงที่อยู่อาศัยและตั้งศูนย์ที่พักพิงชั่วคราวของผู้สูงอายุอย่างเหมาะสมและปลอดภัย ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมให้เพียงพอต่อความต้องการในวันสำคัญของครอบครัว เพื่อสร้างสายใยครอบครัวและ

สนับสนุนให้อยู่กับครอบครัวและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุอยู่กับครอบครัวอย่างมีความสุขจนวาระสุดท้าย ด้านการเงินและการทำงาน ควรสนับสนุนในด้านอาชีพการหารายได้อย่างเหมาะสมตามความถนัดของผู้สูงอายุ และให้มีส่วนร่วมปฏิบัติทุกขั้นตอน พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดอบรมเพิ่มความรู้และทักษะด้านอาชีพและมีการบริการจัดการนำผลิตภัณฑ์กลุ่มออกจำหน่าย และจัดตั้งกองทุนและสวัสดิการกลุ่ม และยังสอดคล้องกับ ปณิธิ บราวน์ (2557, น.85) เขียนบทความวิจัยเรื่อง “พหุพลัง : บทบาทของกลุ่มผู้สูงอายุและ “ทุน” ที่ใช้ในการขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงวัย” เป็นการนำเสนอบทบาทของกลุ่มผู้สูงอายุและ “ทุน” ที่ถูกนำมาใช้ขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงวัยในชุมชน พบว่าการขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงวัยในชุมชน ไม่จำเป็นต้องอาศัยทุนทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว กลุ่มผู้สูงอายุยังใช้ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนสัญลักษณ์ ในการดำเนินกิจกรรมด้านผู้สูงวัย และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในท้องถิ่น เป็นผู้ที่มีศักดิ์ศรีมีคุณค่า สะท้อนให้เห็นการพยายามปรับตัวของผู้สูงอายุและการสร้างความหมายใหม่ต่อการเป็นผู้สูงวัยท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่กระทบต่อวิถีชีวิตของผู้สูงอายุในสังคมไทย ที่เป็นเช่นนี้เพราะเทศบาลและหน่วยงานของรัฐ มีการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงในชุมชน ทำให้ผู้สูงอายุได้รับข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างกันไป และทำให้เกิดความสับสนในการรับข้อมูล ดังนั้นเทศบาลและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ควรทำการประชาสัมพันธ์ให้ถี่เพื่อผู้สูงอายุในชุมชนจะได้รับข้อมูลที่เป็นไปตามแนวทางเดียวกัน ซึ่งจะทำให้มีความเข้าใจถูกต้องชัดเจนมากขึ้น

4. ผลการวิจัยสภาพปัญหาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุในตำบลบางนอน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง **ด้านการประเมินผล** พบว่า ไม่มีการประเมินผลอย่างจริงจัง ถ้าต้องการทราบเรื่องอะไร จะถามที่เทศบาลโดยตรง เป็นไปตามงานวิจัยของกัญญา ชื่นอารมณ์ และ วลัยนารี พรหมลา (2560, น. 94-104) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จังหวัดปทุมธานี เป็นงานวิจัยและพัฒนาเพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ต้องกำหนดเป็นนโยบาย/ยุทธศาสตร์การสนับสนุน/ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยการสนับสนุน / ส่งเสริมการจัดตั้งชมรม หรือกลุ่มผู้สูงอายุ การส่งเสริมการทำอาชีพให้กับผู้สูงอายุที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้และการสนับสนุนหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ หรือการให้สิทธิ์ผู้สูงอายุในการตรวจสุขภาพประจำปี สนับสนุนการให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเองที่ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพแก่ผู้สูงอายุและครอบครัว และสอดคล้องกับ วิษย์ ภูมิศรี (2564, น. 31-33) ได้ศึกษาการพัฒนา

เสริมสร้างบทบาทภารกิจในการดำเนินงานการดูแลผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลนาดินดำ อำเภอเมือง จังหวัดเลย พบว่า การดูแลผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาดินดำนั้น จะถูกบรรจุในยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารชุมชนและสังคม ทั้งในแผนงานด้านสังคม สงเคราะห์และแผนงานการบริหารทั่วไป ซึ่งโครงการโดยส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการสงเคราะห์ และการจัดสวัสดิการ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ เทศบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐ ไม่ได้ประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้สูงอายุในพื้นที่ได้เข้าใจถึงความสำคัญของการประเมินผลว่าจะเป็นผลดีอย่างไรกับผู้ประเมิน ซึ่งถ้าผู้สูงอายุได้รับข้อมูลว่าการประเมินผลจะเป็นข้อดีสำหรับการจัดทำ ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาท้องถิ่น ตรงตามวัตถุประสงค์ความต้องการของผู้สูงอายุ จะทำให้ ได้รับประโยชน์สูงสุด เป็นต้น

5. ผลการวิจัย **ด้านสาธารณสุข** พบว่า ควรมีหน่วยงานดูแลผู้สูงอายุให้เพียงพอรวมทั้ง ดูแลสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่พบผู้สูงอายุให้มากขึ้น เพื่อให้ ได้รับการดูแลที่ทั่วถึง นอกจากนี้ให้มีแพทย์พยาบาลประจำ และให้มีคลินิกทันตกรรม เพื่อให้ ผู้สูงอายุไม่ต้องเดินทางไปโรงพยาบาล และให้มีการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด19 ให้ เข้มข้นขึ้นกว่านี้ เป็นไปตามงานวิจัยของ ศิวลาภ สุขไพบูลย์วัฒน์ (2560, น. 176-191) ได้ทำ วิจัยเรื่อง “บทบาทของผู้สูงอายุต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย” พบว่า หาก รัฐมีนโยบายการจัดการสังคมผู้สูงอายุทั้งในมิติเศรษฐกิจและสังคมครอบคลุมนโยบายแรงงาน การศึกษา สาธารณสุขและสวัสดิการสังคม ทั้งการศึกษา การอบรม การวิจัย อันนำไปสู่การ เรียนรู้ตลอดชีวิต ทำให้ผู้สูงอายุมีความรู้มีทักษะขยายอายุเกษียณ เพื่อให้ผู้สูงอายุพึ่งพาตนเอง ได้มากขึ้น การดูแลรักษาสุขภาพอย่างต่อเนื่องทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดี ไม่เป็นปัญหาต่อ ครอบครัวและสังคม มอบโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในระดับชุมชนและท้องถิ่น ตลอดจนสร้างความรู้ความเข้าใจและวางแผนเตรียมการออมเงินตั้งแต่ในวัยทำงานเพื่อใช้จ่ายในวัยเกษียณ การดำเนินการดังกล่าวทำให้สามารถบริหารจัดการสังคมผู้สูงอายุได้อย่างยั่งยืน และเป็นการ สร้างบทบาทของผู้สูงอายุต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจผ่านการลงทุนในทุนมนุษย์ และ สอดคล้องกับ กฤษณ์ ภูริพงศ์, สุพจน์ อินทวงศ์, และ กัญญามณ อินทวงศ์ (2558, น. 1-17) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการสวัสดิการของผู้สูงอายุในภาคเหนือตอนล่าง ผล วิจัยพบว่า ความต้องการการจัดการสวัสดิการของผู้สูงอายุที่มีความต้องการด้านสุขภาพอนามัย ด้านสวัสดิการ ด้านความปลอดภัยในชีวิต และด้านนันทนาการ ลักษณะของการจัดสวัสดิการมี 5 ประการ คือ การมีเสรีภาพ การมีส่วนร่วม การได้รับการดูแล การบรรลุความพึงพอใจตนเอง

ความมีศักดิ์ศรี ลักษณะการจัดกิจกรรมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุมีเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการปรับตัวทางสังคมและจิตใจ ด้านพฤติกรรมการณ์การอดด้านพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ มีเป้าหมายการสร้างคุณภาพชีวิตและการพัฒนาสุขภาพชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ ฉวีวรรณ บุญมานะ (2561, น. 564-576) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการดูแลผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี” พบว่า การดำเนินการภายใต้โรงเรียนผู้สูงอายุ จะต้องมีการบูรณาการแบบมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และต้องมีการระดมทุนเพื่อให้ได้การพัฒนาผู้สูงอายุแบบองค์รวม โดยสิ่งสำคัญ คือ 3 อ. คืออาหาร อารมณ์ และออกกำลังกาย การดูแลสุขภาพโดยใช้ชุมชนเป็นฐานที่มีการประยุกต์ใช้การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีความรู้และมีการปฏิบัติกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะ บุคลากรที่จะดูแลผู้สูงอายุให้ทั่วถึงมีไม่เพียงพอ และหน่วยงานภาครัฐไม่ทำงานแบบบูรณาการทุกภาคส่วน ทำให้ผู้สูงอายุได้รับข้อมูลที่สับสน ไม่เป็นไปตามแนวทางเดียวกัน ทำให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่ครอบคลุมทุกมิติ

6. ผลการวิจัย **ด้านกิจกรรม** ควรมีการจัดกิจกรรม โดยแบ่งผู้สูงอายุเป็นกลุ่มย่อย เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด19 และจัดกิจกรรมที่หลากหลายที่สร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ฝึกสมอง รวมทั้งสำรวจความต้องการของผู้สูงอายุแต่ละกลุ่ม เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมให้ตรงตามความต้องการของผู้สูงอายุ เป็นไปตามงานวิจัยของ ภาวดี ทะไกรราช และคณะ (2558, น. 32) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ” ผลการวิจัยคือ พบว่าการดูแลตนเองของผู้สูงอายุมีรูปแบบกิจกรรมที่เน้นในการดูแลสุขภาพทางด้านกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม รวมถึงการสร้างคุณค่าของตัวเองและการถ่ายทอด ผู้สูงอายุมีองค์ความรู้และภูมิปัญญาในหลายๆ ด้าน และมีแนวคิดการนำองค์ความรู้และภูมิปัญญาด้านต่างๆ มาถ่ายทอดให้เด็ก เยาวชน บุคคลทั่วไป ได้เรียนรู้ โดยปัจจัยเกื้อหนุน ได้แก่ การมีส่วนร่วม ความสนใจ ความถนัดของผู้สูงอายุ และผลประโยชน์ที่จะได้รับ การสร้างกลุ่มเครือข่ายและการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน หากพิจารณาตามศักยภาพของผู้สูงอายุทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ องค์ความรู้ และภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ รวมถึงการสร้างคุณค่าทางสังคม แนวทางในการสร้างอาชีพ เพื่อ

เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับผู้สูงอายุ และการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ สามารถมีข้อเสนอเชิงนโยบายให้ที่สอดคล้องให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

1. ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับหมู่บ้าน ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนาสนับสนุนผู้สูงอายุระดับหมู่บ้าน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุและประชาชนในชุมชน การจัดทำแผนงานพัฒนาด้านสุขภาวะอนามัย การอาชีพรายได้และการถ่ายทอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ

2. ข้อเสนอระดับท้องถิ่นชุมชน ได้แก่ การสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมสำหรับการสร้างอาชีพรายได้เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับผู้สูงอายุในชุมชน และการส่งเสริมด้านการสร้างทักษะความรู้เกี่ยวกับอาชีพให้กับผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อให้เกิดการนำองค์ความรู้และภูมิปัญญาในการสร้างอาชีพมาดำเนินการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุและคนในชุมชน การสนับสนุนการเสริมสร้างกิจกรรมร่วมกันในชุมชนและท้องถิ่นรวมทั้งกิจกรรมและแผนงานระหว่างเครือข่ายผู้สูงอายุทั้งในระดับชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง รวมถึงการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะเบี้ยยังชีพและจำนวนผู้สูงอายุที่เป็นปัจจุบัน การสนับสนุนความต้องการของผู้สูงอายุที่อยู่ในสภาวะแห่งความยากลำบาก การจัดให้มีบริการด้านสาธารณสุขเคลื่อนที่แก่สมาชิกผู้สูงอายุในพื้นที่การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณค่าของผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อสร้างกำลังใจให้กับผู้สูงอายุ เช่น กิจกรรมวันสำคัญวันผู้สูงอายุ ประกวดผู้สูงอายุสุขภาพดี ผู้สูงอายุที่ได้บำเพ็ญประโยชน์การสนับสนุนกองทุน ผู้สูงอายุในกรณีพิเศษ เช่น ผู้สูงอายุพิการ ผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะยากลำบาก ผู้สูงอายุยากจน ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง และผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาอื่น ๆ การส่งเสริมให้มีจัดตั้งกองทุนสวัสดิการและกองทุนสุขภาพผู้สูงอายุในระดับตำบล การสร้างพื้นที่สำหรับผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อส่งเสริมสิทธิและคุ้มครองผู้สูงอายุในชุมชน รวมทั้งการสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุและการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุอยู่กับครอบครัวและชุมชนได้นานที่สุด

3. ข้อเสนอระดับรัฐบาล นโยบายประเทศ ได้แก่ การสนับสนุนกิจกรรมด้านสุขภาพของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนนโยบายและสวัสดิการสังคมกรณีพิเศษ อาทิ นโยบายผู้สูงอายุ ชีวรถฟรี นโยบายส่งเสริมด้านการศึกษาและการเรียนรู้แก่ผู้สูงอายุ การผลักดันนโยบายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุอย่างจริงจังต่อเนื่องและมีความรวดเร็ว การสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาในการพัฒนา

อาชีพและรายได้ รวมถึงแผนงานในการจัดตั้งกลุ่มและระดมทุนจากผู้สูงอายุการสนับสนุน แผนงานการอนุรักษ์ด้านวัฒนธรรม ประเพณีและทางศาสนาให้กับผู้สูงอายุ และการสนับสนุน กิจกรรมด้านพุทธศาสนา การสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ถ่ายทอดองค์ความรู้และภูมิ ปัญญาของผู้สูงอายุ เพื่อเป็นศูนย์การถ่ายทอดองค์ความรู้และเรียนรู้ภูมิปัญญาแก่คนรุ่นใหม่ และเป็นศูนย์รวมในการทำกิจกรรมแบบองค์รวมของผู้สูงอายุและประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการ สร้างเครือข่ายผู้สูงอายุในท้องถิ่น และการเชื่อมโยงกิจกรรมกับภาคีทั้งในและนอกพื้นที่ เพื่อ ขับเคลื่อนกิจกรรมเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุและประชาชนในชุมชนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินกิจกรรมร่วมกัน และการสนับสนุนการขยายฐานการจ่ายเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ให้เพิ่ม มากขึ้น เพื่อให้ทั่วถึงและเพียงพอกับค่าครองชีพในปัจจุบัน และสอดคล้องกับภทษณั ฐรึพงคั, สุ พจณั อินทว้าง, และ กัณณูยามน อินทว้าง (2558, น. 1-17) ศึคัษาวรึจยัร็อง แนวทางการ พัฒนาการจัคัการสวัศตึการของผู้สูงอายุในภาคเหนือตอนล่าง ผลวรึจยัพบว้า ความต้งการการ จัคัสวัศตึการของผู้สูงอายุ มัความต้งการด้านสุขภาพอนามัย ด้านสวัศตึการ ด้านความ ปลอดกัยในชวรึต และด้านนันทนาการ ลัคัษณะของการจัคัสวัศตึการมี 5 ประการ คึอ การมี เสรึภาพ การมีส่วนร่วม การรึคัการดูแล การบรรรลุความพ้งพอใจตนเอง ความมัศคัคัศรึ ลัคัษณะการจัคักิจกรรมคณภาพชวรึตของผู้สูงอายุมัเป้าหมายการพัฒนาคณภาพชวรึต ด้านการ ปรรึบตัวทางสัคคและจึตใจ ด้านพลตึกรรมการอม ด้านพลตึกรรมการร็องรึ มีเป้าหมายการ สร้งคณภาพชวรึตและการพัฒนาสุขภาพชุมชน ที่เป้นเช่นนั้เพราะ ผู้สูงอายุมัความต้งการที่ แตกต้งกัน และกิจกรรมบางอย่างม่ต้งเนื่อง ทำให้อุสูงอายุขาดทกัษะในการพัฒนาฝัมือ รวมท้งม่มีตลาดร้งร็อยอย่างต้งเนื่อง เป้นต้ง

7. ผลการวรึจยั ด้านการรึบประโยชนั พบว้า ควรมัการประชาสัมพันธัข้อมูลข่าวสาร สม่่าเสมอ ครอบคณทุกหุม้าบ้าน เพื่อให้อุสูงอายุและประชาชนในพื้นที่รึบประโยชนัโดยตรง เพื่อหัม่ความเข้าใจไปในแนวทางเดยวกัน รวมท้งจัคักิจกรรมที่แยกตามกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อให้ ตรงตามความต้งการ และหัม่การจัดต้งศูนย์ผู้สูงอายุโดยตรง รวมท้งสำรวจความต้งการของ ผู้สูงอายุแต่ละกลุ่มเพื่อนำมาจัคักิจกรรมได้ตรงตามความต้งการ ประโยชนัจะต้งถึงผู้สูงอายุใน พื้นที่ นอกจากนั้ควรให้เทศบาลลงพื้นที่สม่่าเสมอ เพื่อพุดคยัให้อุสูงอายุมากัขึ้น เป้นการ ลดความเครยดและความเหงาได้ เป้นไปตามงานวรึจยัของ ปยภรณั เลาหบุตร (2557, น.78-81) ได้ทำวรึจยัร็อง “คณภาพชวรึตของผู้สูงอายุในชุมชนหุม้า 7 ตำบล พลุดาหลวง อำเภอสัตทึบ จังหวัดชลบรึรึ” พบว้า คณภาพชวรึตของผู้สูงอายุภาพ เม่อแยกเป้นรายด้าน พบว้า ด้าน

สิ่งแวดล้อมอยู่อันดับ 1 ด้านร่างกายอยู่อันดับ 2 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม อยู่อันดับ 3 และด้านจิตใจอยู่อันดับ 4 และมี ข้อเสนอแนะการวิจัย คือ 1) ควรส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านความสัมพันธ์ทางสังคม โดยองค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดนโยบายและงบประมาณในการส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยบูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงาน เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงาน 2) ควรมีนโยบายส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยกระทรวงสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ จุฬารัตน์ แสงทอง (2560, น. 6-28) ได้ทำวิจัยเรื่องสังคมผู้สูงอายุ (อย่างสมบูรณ์) : ภาวะสูงวัยอย่างมีคุณภาพ สังคมไทยในปัจจุบันกำลังเผชิญอยู่ในภาวะสังคมผู้สูงอายุที่มีสัดส่วนโครงสร้างประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ถึงเวลานั้นประชากรวัยสูงอายุจะเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว เมื่อการพัฒนาเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ประชากรที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุ และประชากรที่อยู่ในวัยผู้สูงอายุต้องเร่งตระหนักโดยให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เมื่อผู้สูงอายุในสังคมมีความรู้ ความสามารถ และมีศักยภาพความพร้อมที่จะช่วยกันขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม ก็จะสามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วนการเตรียมความพร้อมในระดับมหภาค เป็นรูปแบบทางด้านการวิจัยทางสังคมเกี่ยวกับด้านผู้สูงอายุที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อการพัฒนาไปสู่นโยบายที่มีความสอดคล้องต่อดำเนินชีวิตจริงในสังคมของผู้สูงอายุ เพราะการศึกษาที่เป็นองค์รวมจะทำให้สามารถมองแนวโน้มในการจัดสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ได้มีประสิทธิภาพได้มากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้สูงอายุได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องชัดเจนไม่มาก เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ทำงานแบบบูรณาการทุกภาคส่วน ทำให้เกิดความสับสนของข้อมูล ทำให้ผู้สูงอายุไม่ได้รับประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนอย่างสม่ำเสมอ

8. ผลการวิจัย **ด้านการประเมินผล** พบว่า ควรมีการประเมินผลประจำปี เพื่อนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงพัฒนางานให้ดีขึ้น และให้ทุกหน่วยงานประสานงานแบบบูรณาการทุกภาคส่วน เพื่อรับข่าวสารข้อมูลได้รวดเร็วขึ้นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งให้มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และสำรวจความต้องการของผู้สูงอายุแต่ละกลุ่มทุกหมู่บ้าน เพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้สูงอายุ เป็นไปตามงานวิจัยของ วัชรินทร์ เสมามอญ (2556, น.101-

102) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ” พบว่า

1. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ที่รับผิดชอบผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมนันทนาการผู้สูงอายุในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดอ่างทอง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผลการดำเนินการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการจัดกิจกรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการดำเนินการ ตามลำดับ 2. ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมนันทนาการผู้สูงอายุจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดอ่างทอง โดยภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโปรแกรมการจัดกิจกรรมนันทนาการผู้สูงอายุมีสูงที่สุด รองลงมาคือด้านสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ด้านบุคลากรในการดำเนินการจัดกิจกรรมนันทนาการผู้สูงอายุ และด้านวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุตามลำดับ และสอดคล้องกับ อิสราพร อ่อนบุญ (2559, น. 76-87) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การสร้างระบบการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีความสามารถในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุสู่การจัดสวัสดิการสังคมในประชาคมอาเซียน” พบว่า การสร้างระบบการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีความสามารถในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม คือ (1) ด้านการสร้างระบบการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ผู้สูงอายุเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนในการแสดงความคิดเห็น ร่วมคิด ตัดสินใจ วางแผน และร่วมบริหารชุมชนในด้านต่าง ๆ ส่วนกลุ่มผู้นำท้องถิ่น ได้เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมคิด ตัดสินใจ วางแผน และทำกิจกรรมที่มีผู้สูงอายุเกี่ยวข้องทุกโครงการ (2) ด้านการจัดสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการในด้านการรักษาฟรีบัตรทอง ส่วนกลุ่มผู้นำท้องถิ่นมีการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ เช่น จัดหาอาชีพ หาดตลาดขายสินค้า จัดคลินิกตรวจสุขภาพ จัดยารักษาโรคตามอาการของแต่ละคน (3) ด้านการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ผู้สูงอายุได้รับข้อมูลข่าวสารจากหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน และเข้าร่วมเป็นกรรมการของชมรมต่าง ๆ ในชุมชน รวมทั้งมีการเสริมทักษะด้านอาชีพ และด้านภาษา ส่วนกลุ่มผู้นำท้องถิ่นมีการให้ข้อมูลผ่านทางอาสาสมัครหมู่บ้าน และมีการส่งเสริมพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะภาษา เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ (4) ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุสู่ประชาคมอาเซียน ผู้สูงอายุได้รับการสอนภาษา การฝึกอาชีพเพื่อใช้เป็นอาชีพเสริม หรือใช้ทำเป็นกิจกรรมยามว่าง และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตทางอารมณ์ให้ดีขึ้น ส่วนกลุ่มผู้นำท้องถิ่นมีการเสริมทักษะความรู้เกี่ยวกับอาเซียน โดยจัดหาวิทยากรมาอบรม ให้กับ

ผู้สูงอายุ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ไม่มีการประเมินผลสม่ำเสมอ จึงทำให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่ครอบคลุมผู้สูงอายุทั้งหมด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการวิจัย พบว่า เทศบาลตำบลบางนอน จังหวัดระนอง มีหน้าที่ ดังนี้

1. ดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก เยาวชน ผู้พิการและผู้สูงอายุ กลุ่มผู้สูงอายุวัยกลาง และวัยปลาย มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น สะท้อนถึงภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เพิ่มมากขึ้น ขณะที่ผู้สูงอายุจำนวนมากยังมีรายได้ไม่เพียงพอในการยังชีพ
2. การพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัยและการปฏิรูประบบ เพื่อสร้างสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ โดยช่วงวัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน วัยเรียน วัยรุ่น ให้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้บริบทสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม วัยแรงงานให้มีการพัฒนาระดับสมรรถนะฝีมือแรงงาน เพื่อสร้างผลิตภาพเพิ่มให้กับประเทศ วัยผู้สูงอายุให้มีการทำงานที่เหมาะสมตามศักยภาพและประสบการณ์มีรายได้ในการดำรงชีวิต
3. การพัฒนาด้านสุขภาพ โดยส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการแพทย์ เพื่อรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุทั้งในด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ยกระดับการบริหารจัดการ ระบบสุขภาพ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความยั่งยืนในระยะยาว การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีพในสังคมสูงวัย โดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อม และความจำเป็นทางกายภาพให้เหมาะกับวัยและการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุในรูปแบบที่หลากหลาย ดังนั้น การก้าวขึ้นสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วของสังคมไทย ส่งผลให้วิถีชีวิตและพฤติกรรมของคนในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้หน่วยงานภาครัฐตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับท้องถิ่น รวมทั้งเทศบาลตำบลบางนอน จังหวัดระนอง ต้องมีการเตรียมมาตรการรองรับพร้อมที่จะก้าวทันสถานการณ์ของผู้สูงอายุ และ

ปรับกระบวนการทัศน์เดิมจากที่มองผู้สูงอายุว่าเป็นภาระของสังคม ให้เป็นผู้ใช้ประโยชน์ที่
สะสมมายาวนาน ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

4. ประเทศไทยได้มีการจัดสวัสดิการสังคมไว้ดูแลผู้สูงอายุใน 4 รูปแบบคือ การ
ประกันสังคม การช่วยเหลือสาธารณะ การบริการสังคม และการช่วยเหลือเกื้อกูลของภาค
ประชาชน ซึ่งเป็นการบริหารจัดการทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. การศึกษานี้เป็นการศึกษาเรื่องบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุ
ในตำบลบางนอน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในจังหวัดอื่น ภายใน
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

2. ควรมีการศึกษาตัวแปรเพิ่มเติมที่มีผลต่อบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับ
ผู้สูงอายุในตำบลบางนอน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง เช่น ข้อเสนอแนะบทบาทขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้สูงอายุในตำบลบางนอนในด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กฤษณ์ ฐรีพงศ์ สุพจน์ อินหว่าง และ กัญญามน อินหว่าง. (2558). แนวทางการพัฒนาการจัดการสวัสดิการของผู้สูงอายุในภาคเหนือตอนล่าง. วารสารงานวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
- กัญญา ชื่นอารมย์ และวลัยนารี พรหมลา. (2560). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี. ปทุมธานี. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- จรัญญา วงษ์พรหม, ศิริบุณ จงวุฒิเวศย์, นวลฉวี ประเสริฐสุข, นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2558). การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จารุณี รัตนจินดา. (2559). ศึกษาบทบาทของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน เทศบาลตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- จีราพร ทองดี, ดาราวรรณ รองเมือง และฉันทนา นาคฉัตรีย์. (2557). ภาวะสุขภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุราษฎร์ธานี.
- จุฑารัตน์ แสงทอง. (2560). สังคมผู้สูงอายุ (อย่างสมบูรณ์): ภาวะสูงวัยอย่างมีคุณภาพ. วารสารวิชาการ.
- ฉวีวรรณ บุญมานะ (2561). การพัฒนารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. วิจัยคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี.
- ชัยพล ดิษฐอึ้ง. (2559). การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกิงเพล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ปณิธิ บราวน์. (2557). พหุพลัง: บทบาทของกลุ่มผู้สูงอายุและ “ทุน” ที่ใช้ในการขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุ. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปิยภรณ์ เลหาบุตร. (2557). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7 ตำบล พลุตาหลวง

อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยบูรพา.

พรณธิภา เอี่ยมสิริบริดา, อัจศรา ประเสริฐสิน และนริสรา พิงโพธิ์สม. (2560). **การสร้าง**

เสริมพลังในผู้สูงอายุผ่านการทำงานอาสาสมัคร. มหาวิทยาลัยพาร์อีส์เทอร์น.

ภาณุ ธรรมสุวรรณ และวิวัฒน์ ฤทธิมา. (2556). **การแปลงแผนผู้สูงอายุแห่งชาติไปสู่การ**

ปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลควนรู อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา. วิทยาลัย
การจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ภาวดี ทะไกรราช และคณะ. (2558). **การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเพื่อเพิ่มมูลค่าทาง**

เศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ. คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ภูมิวัฒน์ พรวนสุข. (2558). **แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครอง**

ส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดแพร่. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราช
ภัฏอุตรดิตถ์.

วัชรินทร์ เสมามอญ. (2556). **การมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมนันทนาการ**

สำหรับผู้สูงอายุ. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

วิชัย ภูมิศรี. (2564). **การพัฒนาเสริมสร้างบทบาทภารกิจในการดำเนินงานการดูแล**

ผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลนาดินดำ อำเภอเมือง จังหวัดเลย.
มหาวิทยาลัยราชภัฏจังหวัดเลย.

ศิวลาภ สุ ขไพบุลย์วัฒน์. (2560). **บทบาทของผู้สูงอายุต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจใน**

ประเทศไทย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อิสสรพร อ่อนบุญ. (2559). **การสร้างระบบการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีความสามารถในการ**

**บริหารจัดการแบบมี ส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุสู่การจัด
สวัสดิการสังคมในประชาคมอาเซียน.** คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.